

Pensioen 1-2-3 | Voorbeeldteksten laag 2 voor DB-regelingen

Juni 2018

Dit document bevat per icoon een voorbeeldtekst voor laag 2 van een Pensioen 1-2-3 voor een DB-regeling.

U mag de teksten redactioneel op de doelgroep en inhoudelijk op de pensioenregeling aanpassen.

ICOON	VOORBEELDTEKST
	Introductietekst
N.v.t.	<p>De introductietekst moet de volgende elementen bezitten, maar is verder vrij in te vullen door de pensioenuitvoerders:</p> <ul style="list-style-type: none">- Maak duidelijk dat ook in laag 2 van Pensioen 1-2-3 geen persoonlijke informatie te vinden is.- Vertel dat laag 2 een verdieping is van alle onderwerpen uit laag 1.- Vertel dat in laag 2 alle belangrijke kenmerken van de pensioenregeling te vinden zijn.
	Wat krijgt u in <onze><deze> pensioenregeling?
 Ouderdomspensioen	<p>Ouderdomspensioen</p> <p>Via uw werk<gever> neemt u deel in de pensioenregeling van <pensioenuitvoerder> en bouwt u ouderdomspensioen op. Dat ouderdomspensioen ontvangt u als u <leeftijd> jaar wordt. Uw ouderdomspensioen is een aanvulling op de AOW. De AOW is het pensioen dat u van de overheid ontvangt als u de AOW-leeftijd bereikt.</p> <p>Hoeveel pensioen u straks ontvangt van <pensioenuitvoerder> is vooral afhankelijk van de hoogte van het salaris dat u heeft verdiend, de inhoud van de pensioenregeling waaraan u deelneemt en het aantal jaren dat u deelneemt. Het ouderdomspensioen wordt vanaf uw <leeftijd> jaar <maandelijks><elk kwartaal> uitbetaald, zolang u leeft. De hoogte van het ouderdomspensioen staat op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl.</p> <p>De pensioenregeling waaraan u deelneemt is een uitkeringsovereenkomst. Elk jaar bouwt u pensioen op over een deel van het <bruto>loon dat u in dat jaar heeft verdiend. U bouwt niet over uw hele <bruto>loon pensioen op. Uw pensioenuitvoerder houdt namelijk al rekening met de AOW, die u van de overheid ontvangt als u de AOW-leeftijd bereikt. Het deel van uw loon waarover u geen pensioen opbouwt, heet 'franchise'. Over het <bruto>loon minus de franchise bouwt u jaarlijks <%> aan ouderdomspensioen op.</p> <p>Stel: u verdient € 25.000 per jaar. De franchise is € 15.000. U bouwt</p>

	<p>in dat jaar 2% ouderdomspensioen op over de pensioengrondslag van € 10.000. Dat is € 200 in dat jaar. Het ouderdomspensioen dat u bij pensionering ontvangt, is een optelsom van alle jaren plus de eventuele indexatie.</p>
 <p>Partner- en wezenpensioen op risicobasis</p>	<p>Partner- en wezenpensioen</p> <p>Zolang u <bij werkgever> <in bedrijfstak> <in deze beroepsgroep> werkt en daardoor deelneemt bij <pensioenuitvoerder>, is er voor uw partner een partnerpensioen verzekerd en voor uw kinderen wezenpensioen. Het partnerpensioen wordt als u overlijdt aan uw partner uitbetaald zolang uw partner leeft. Het wezenpensioen wordt uitbetaald als u overlijdt tot <het><i>ieder</i> kind <leeftijd> jaar wordt. U kunt daarover meer lezen in de <brochure> en in het pensioenreglement van <pensioenuitvoerder>. <De brochure en het pensioenreglement vindt u ook op <website>.> De hoogte van het pensioen voor uw partner en uw kinderen bij uw overlijden staat op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl.</p> <p>Let op: er is geen partnerpensioen voor uw partner en geen wezenpensioen voor uw kinderen als u overlijdt op een moment dat u niet meer <in dienst bent bij <werkgever> <bedrijfstak>> <in deze beroepsgroep werkt>.</p> <p>U kunt wél op uw pensioendatum, of wanneer u eerder <werkgever><bedrijfstak><beroepsgroep> verlaat, een deel van uw ouderdomspensioen laten omzetten naar een partnerpensioen <en wezenpensioen>. Dat betekent dat uw ouderdomspensioen dan lager wordt. Uw partner <en kinderen> <krijgt><krijgen> dan een pensioen uitbetaald van <pensioenuitvoerder> als u overlijdt nadat u met pensioen bent gegaan.</p> <p>Als u overlijdt, heeft uw partner misschien recht op een wettelijke nabestaandenuitkering van de overheid: de ANW-regeling. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Uw partner moet dan geboren zijn vóór 1950 of <een of meer> minderjarige kinderen te verzorgen hebben of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) www.svb.nl.</p>
 <p>Partnerpensioen op risicobasis</p>	<p>Partnerpensioen</p> <p>Zolang u <bij werkgever> <in bedrijfstak> <in deze beroepsgroep> werkt en daardoor deelneemt bij <fonds>, is er voor uw partner een partnerpensioen verzekerd. Het partnerpensioen wordt als u overlijdt aan uw partner uitbetaald en zolang uw partner in leven is. U kunt daarover meer lezen in de <brochure> en in het pensioenreglement van <fonds>. <De brochure en het pensioenreglement vindt u ook op <website>.> De hoogte van het pensioen voor uw partner bij uw overlijden staat op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl.</p>

	<p>Let op: er is geen partnerpensioen voor uw partner als u overlijdt op een moment dat u niet meer <in dienst bent bij <werkgever> <bedrijfstak>> <in deze beroepsgroep werkt>.</p> <p>U kunt wél op uw pensioendatum, of wanneer u eerder <werkgever><bedrijfstak><beroepsgroep> verlaat, een deel van uw ouderdompensioen laten omzetten naar een partnerpensioen. Dat betekent dat uw ouderdompensioen dan lager wordt. Uw partner krijgt dan een pensioen uitbetaald van <fonds> als u overlijdt nadat u met pensioen bent gegaan.</p> <p>Als u overlijdt, heeft uw partner misschien recht op een wettelijke nabestaandenuitkering van de overheid: de ANW-regeling. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Uw partner moet dan geboren zijn vóór 1950 of <een of meer> minderjarige kinderen te verzorgen hebben of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) www.svb.nl.</p>
 <p>Wezenpensioen op risicobasis</p>	<p>Wezenpensioen</p> <p>Zolang u <bij werkgever> <in bedrijfstak> <in deze beroepsgroep> werkt en daardoor deelneemt bij <fonds>, is er voor uw kinderen een wezenpensioen verzekerd. Het wezenpensioen wordt aan uw kinderen uitbetaald als u overlijdt. Het wezenpensioen is <%> van het ouderdompensioen dat u zou ontvangen als u tot uw pensionering bij <fonds> pensioen zou opbouwen. Uw kinderen ontvangen wezenpensioen tot ze de leeftijd van <jaar> bereiken. Zolang ze naar school gaan of studeren ontvangen ze het wezenpensioen tot de leeftijd van <jaar>. De hoogte van het wezenpensioen staat vermeld op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Meer informatie en de brochure over het wezenpensioen kunt u vinden op <website>.</p> <p>Let op: er is geen wezenpensioen voor uw kinderen als u overlijdt op een moment dat u niet meer <in dienst bent bij <werkgever> <bedrijfstak>> <in deze beroepsgroep werkt>.</p> <p>U kunt wél op uw pensioendatum, of wanneer u eerder <werkgever><bedrijfstak><beroepsgroep> verlaat, een deel van uw ouderdompensioen laten omzetten naar een wezenpensioen. Dat betekent dat uw ouderdompensioen dan lager wordt. Uw kinderen krijgen dan een pensioen uitbetaald van <fonds> als u overlijdt nadat u met pensioen bent gegaan <zolang ze naar school gaan of studeren> tot ze de leeftijd van <jaar> bereiken.</p>

 <p>Partner- en wezenpensioen op opbouwbasis</p>	<p>Partner- en wezenpensioen</p> <p>Naast uw ouderdompensioen bouwt u ook partnerpensioen en wezenpensioen op. Als u komt te overlijden, heeft uw partner recht op een partnerpensioen en uw kinderen krijgen een wezenpensioen.</p> <p>Het partnerpensioen is <%> van het ouderdompensioen dat u zou krijgen als u tot pensionering bij <fonds> pensioen zou opbouwen. Bij overlijden na pensionering krijgt uw partner ook <%> van het opgebouwde ouderdompensioen.</p> <p>De hoogte van het wezenpensioen is <%> van het partnerpensioen. Elk kind krijgt dit tot hij of zij <jaar> is. Zolang het kind op school zit of studeert, krijgt het kind wezenpensioen uiterlijk tot hij of zij <jaar> is.</p> <p>De hoogte van het partnerpensioen en van het wezenpensioen staat vermeld op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Meer informatie vindt u <op website><in brochure?>.</p> <p>Als u overlijdt, heeft uw partner misschien recht op een wettelijke nabestaandenuitkering van de overheid: de ANW-regeling. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Uw partner moet dan geboren zijn vóór 1950 of een of meer minderjarige kinderen te verzorgen hebben of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) www.svb.nl.</p>
 <p>Partnerpensioen op opbouwbasis</p>	<p>Partnerpensioen</p> <p>Naast uw ouderdompensioen bouwt u ook partnerpensioen op. Als u komt te overlijden heeft uw partner recht op een partnerpensioen.</p> <p>Het partnerpensioen is <%> van het ouderdompensioen dat u zou krijgen als u tot pensionering bij <fonds> pensioen zou opbouwen. Bij overlijden na pensionering krijgt uw partner ook <%> van het opgebouwde ouderdompensioen.</p> <p>De hoogte van het partnerpensioen staat vermeld op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Meer informatie vindt u <op website><in brochure>.</p> <p>Als u overlijdt, heeft uw partner misschien recht op een wettelijke nabestaandenuitkering van de overheid: de ANW-regeling. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Uw partner moet dan geboren zijn vóór 1950 of een of meer minderjarige kinderen te verzorgen hebben of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) www.svb.nl.</p>

 <p>Wezenpensioen op opbouwbasis</p>	<p>Wezenpensioen Naast uw ouderdomspensioen bouwt u ook wezenpensioen op. Als u komt te overlijden ontvangen uw kinderen een wezenpensioen.</p> <p>Het wezenpensioen is <%> van het ouderdomspensioen dat u zou ontvangen als u tot uw pensionering bij <fonds> pensioen zou opbouwen. Elk kind ontvangt wezenpensioen tot hij of zij <x> jaar is. Zolang het kind op school zit of studeert, ontvangt het kind wezenpensioen uiterlijk tot hij of zij <jaar> is.</p> <p>De hoogte van het wezenpensioen staat vermeld op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Meer informatie vindt u <op website><in brochure>.</p>
 <p>Arbeidsongeschiktheid en premievrijstelling</p>	<p>Premievrije voortzetting van uw pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid Als u voor meer dan <%> arbeidsongeschikt bent, heeft u recht op <gedeeltelijke> voortzetting van uw pensioenopbouw zonder dat u daar zelf nog premie voor betaalt. Deze premievrije pensioenopbouw is afhankelijk van de mate van uw arbeidsongeschiktheid. Meer informatie hierover vindt u <in onze brochure> <op onze website>.</p>
 <p>Pensioenreglement</p>	<p>Pensioenreglement Wilt u precies weten wat onze pensioenregeling u biedt? Klik door naar het pensioenreglement. <Bij papieren verzending: Kijk op <website> of vraag het pensioenreglement bij ons op.></p>
	<p>Wat krijgt u in <onze><deze> pensioenregeling <u>niet</u>?</p>
 <p>Niet</p>	<p><i>Onder deze kop kunt u bovenstaande iconen gebruiken, die horen bij de elementen die niet in uw pensioenregeling zitten. U plaatst dan het rode kruis over het betreffende icoon.</i></p> <p><i>Voor pensioenregelingen die noch een partner en/of wezenpensioen op risicobasis, noch op opbouwbasis bieden, zijn iconen beschikbaar waar al een rood kruis overheen is geplaatst (zie hieronder).</i></p> <p><i>Een icoon kan zowel voorkomen onder ‘Wat krijgt u in onze pensioenregeling?’ als onder ‘Wat krijgt u in onze pensioenregeling niet?’</i></p> <p><i>Bijvoorbeeld het icoon voor arbeidsongeschiktheid => de pensioenopbouw loopt <u>wel</u> door bij arbeidsongeschiktheid, maar de pensioenregeling biedt <u>geen</u> arbeidsongeschiktheidspensioen. In het tweede geval wordt er onder de kop ‘Wat krijgt u on onze pensioenregeling niet?’ een rood kruis over het icoon geplaatst.</i></p> <p><i>Bij gebruik van het kruis moet in de tekst bij het icoon een ontkenning</i></p>

	<p>(bijv. het woord 'niet' of 'geen') gebruikt worden. Hoewel dit een dubbele ontkenning is, blijkt uit onderzoek dat deelnemers de boodschap anders niet begrijpen of verkeerd interpreteren.</p> <p>Hieronder een aantal voorbeeldiconen met een kruis zonder tekst</p>
<div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen partner- en wezenpensioen</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen partnerpensioen</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen wezenpensioen</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen partner- en wezenpensioen op opbouwbasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen partnerpensioen op opbouwbasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen wezenpensioen op opbouwbasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen partner- en wezenpensioen opbouw op risicobasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Icoon: geen partnerpensioen op risicobasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Icoon: geen wezenpensioen opbouw op risicobasis</p> </div> <div style="text-align: center; width: 30%;"> <p>Geen arbeidsongeschiktheids pensioen en premievrijstelling</p> </div> </div>	
<p>Geen "nieten"</p>	<p><i>Bevat uw pensioenregeling geen "nieten"? Dan laat u de kop staan en neemt u daaronder een korte toelichting op, zonder iconen.</i></p> <p><i>Een pensioenregeling moet in ieder geval de volgende pensioenelementen bieden om geen icoon te hoeven plaatsen onder de kop 'Wat krijgt u op onze pensioenregeling niet?':</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ouderdomspensioen</i> • <i>Partnerpensioen volledig op opbouwbasis*</i> • <i>Wezenpensioen volledig op opbouwbasis*</i> • <i>Arbeidsongeschiktheidspensioen</i> • <i>Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid</i> <p><i>Als de regeling in bovengenoemde elementen voorziet, neemt u onder de betreffende kop de volgende tekst op:</i></p>

	<p>Dit onderdeel is niet van toepassing op uw pensioenregeling. U bouwt namelijk ouderdomspensioen, partnerpensioen én wezenpensioen op. Ook voorziet uw pensioenregeling in een aanvulling op de wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering als u arbeidsongeschikt wordt. Bovendien hoeft u dan zelf geen pensioenpremie meer te betalen terwijl uw pensioenopbouw wel <gedeeltelijk> doorloopt.</p> <p><i>* Als uw pensioenregeling een partner- en/of wezenpensioen op risicobasis biedt, dan neemt u het icoon partner- en/of wezenpensioen op opbouwbasis (met het rode kruis eroverheen) op onder de kop 'Wat krijgt u in onze pensioenregeling niet?'. Daarbij licht u toe dat er geen partner- en/of wezenpensioen meer is als de persoon uit dienst treedt of de sector/beroepsgroep verlaat. Zie de voorbeeldteksten hierboven.</i></p>
--	--

Hoe bouwt u pensioen op?	
 <p>Drie pijlers</p>	<p>A. AOW: dit pensioen krijgt u van de overheid De AOW is het wettelijke pensioen van de overheid. U bouwt in 50 jaar AOW op. U bouwt alleen AOW op als u in Nederland woont en/of werkt. Op welke leeftijd u AOW krijgt, hangt af van uw geboortedatum. De AOW-leeftijd stijgt namelijk de komende jaren. Ook de hoogte is niet voor iedereen gelijk. De AOW-bedragen worden ieder jaar aangepast. Informatie over de AOW en uw AOW-leeftijd vindt u op www.svb.nl.</p> <p>Let op: heeft u niet altijd in Nederland gewoond of gewerkt? Dan kan uw AOW lager uitvallen.</p> <p>B. Het pensioen dat u via uw werk opbouwt Hoeveel pensioen u opbouwt via de regeling van uw werkgever, ziet u op uw Uniform Pensioen Overzicht (UPO). Dit krijgt u ieder jaar van ons. Wilt u een overzicht van de pensioenen die u bij andere werkgevers heeft opgebouwd? Kijk dan op www.mijnpensioenoverzicht.nl.</p> <p>C. De pensioenaanvulling waar u zelf voor zorgt U kunt zelf een aanvulling regelen op uw AOW en het pensioen dat u opbouwt via uw werk<gever>. Er zijn verschillende manieren om uw pensioen aan te vullen. Bijvoorbeeld via banksparen of door een verzekering – zoals een lijfrente – af te sluiten of door in uw regeling extra pensioen op te bouwen. Of u dat nodig vindt, hangt af van uw financiële en persoonlijke situatie. Een financieel adviseur kan u helpen bij het maken van keuzes. U kunt ook kijken naar de pensioenschijf van vijf op de website van het Nibud www.nibud.nl.</p> <p><i>U kunt uw deelnemer bij C verwijzen naar de iconen 'extra' en 'vrijwillig' zodat de deelnemer ziet welke aanvullende mogelijkheden er zijn om aanvullend pensioen op te bouwen.</i></p>

 <p>Middelloon</p>	<p><i>U bouwt pensioen op in een middelloonregeling</i></p> <p>Ieder jaar bouwt u pensioen op over een deel van het <bruto> loon dat u in dat jaar heeft verdiend. U bouwt niet over uw hele <bruto> loon pensioen op. Uw <pensioenuitvoerder> houdt namelijk rekening met de AOW die u van de overheid ontvangt als u met pensioen gaat. Het deel van uw loon waarover u geen pensioen opbouwt, heet ‘franchise’.</p> <p>Over uw <bruto> loon minus de franchise bouwt u jaarlijks <%> aan pensioen op. Het totale pensioen dat u zo opbouwt, is de optelsom van al die jaren plus de eventuele indexatie. Vanaf uw pensioendatum ontvangt u dit pensioenbedrag <elke maand> <per kwartaal> zolang u leeft. Dit heet een middelloonregeling.</p>
 <p>Eindloon</p>	<p><i>U bouwt pensioen op in een eindloonregeling</i></p> <p>Ieder jaar bouwt u pensioen op over een deel van het <bruto> loon dat u in dat jaar heeft verdiend. U bouwt niet over uw hele <bruto> loon pensioen op. Uw pensioen houdt namelijk rekening met de AOW die u van de overheid ontvangt als u met pensioen gaat. Het deel van uw loon waarover uw geen pensioen opbouwt, heet ‘franchise’.</p> <p>Over uw <bruto> loon minus de franchise bouwt u jaarlijks <%> aan pensioen op. Ook uw werkgever betaalt mee aan uw pensioen. Het totale pensioen dat u opbouwt is gebaseerd op het salaris dat u verdient aan het eind van uw loopbaan. Vanaf pensioendatum ontvangt u dit pensioenbedrag <elke maand> <per kwartaal> zolang u leeft. Dit heet een eindloonregeling.</p>
 <p>Opbouw</p>	<p><i>Opbouwpercentage</i></p> <p>Ieder jaar bouwt u pensioen op over een deel van het <bruto> loon dat u in dat jaar heeft verdiend. Het deel van uw loon waarover u geen pensioen opbouwt, heet ‘franchise’. Over het <bruto> loon minus de franchise bouwt u jaarlijks <%> aan ouderdomspensioen op.</p> <p>Stel, u verdient € 25.000 per jaar. De franchise is € 15.000. U bouwt in dat jaar 2% ouderdomspensioen op over de pensioengrondslag van € 10.000. Dat is €200 in dat jaar. Het ouderdomspensioen dat u bij pensionering jaarlijks ontvangt, is een optelsom van al die jaren plus de eventuele indexatie.</p>
 <p>Premieverdeling waarbij alleen de deelnemer/werkgever betaalt</p>	<p><i><U betaalt zelf><Uw werkgever> betaalt voor uw pensioen</i></p> <p>Uw werkgever betaalt iedere maand pensioenpremie. In feite is de premie de prijs van uw pensioen. In <jaar> is de premie die uw werkgever betaalt <%> van uw pensioengrondslag. Uw werkgever betaalt <elke maand> <elk kwartaal> de pensioenpremie aan <pensioenuitvoerder>. De premie die de werkgever betaalt staat niet op uw loonstrook. Vraag bij uw werkgever na hoeveel hij betaalt voor uw pensioen</p> <p><i>Variant voor beroepspensioenfondsen:</i></p>

	<p>U betaalt <iedere maand><ieder kwartaal> premie voor uw pensioen. Hoeveel pensioenpremie u betaalt, hangt af van de hoogte van uw <bruto beroepsinkomen/winst uit onderneming> <.....>.</p> <p>Let op: Er zijn twee iconen beschikbaar voor premieverdeling. Als bij de pensioenuitvoerder niet bekend is wie de pensioenpremie betaalt (werkgever en/of werknemer) dan wordt het icoon 'Premieverdeling waarbij werkgever en werknemer beiden bijdragen' gebruikt. Zie de voorbeeldtekst hieronder.</p>
<div data-bbox="280 607 405 730" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="204 734 480 936">Premieverdeling waarbij werkgever en werknemer beide bijdragen/ premieverdeling onbekend</p>	<p>U en uw werkgever betalen beiden voor uw pensioen</p> <p>U en uw werkgever betalen iedere maand pensioenpremie. U betaalt <%> en uw werkgever betaalt <%>.</p> <p>In feite is de premie de prijs van uw pensioen. In <jaar> is de premie die u betaalt <%> van uw pensioengrondslag. Uw werkgever betaalt <elke maand> <elk kwartaal> de pensioenpremie aan <pensioenuitvoerder>. Uw deel van de pensioenpremie houdt uw werkgever maandelijks in op uw <bruto> loon. Het exacte bedrag staat op uw loonstrook. De premie die de werkgever betaalt staat niet op uw loonstrook.</p> <p>Let op: Er zijn twee iconen beschikbaar voor premieverdeling. Als bij de pensioenuitvoerder niet bekend is wie de pensioenpremie betaalt (werkgever en/of werknemer) dan wordt het icoon 'Premieverdeling waarbij werkgever en werknemer beiden bijdragen' gebruikt. U gebruikt dan de volgende voorbeeldtekst:</p> <p>Wie betalen voor uw pensioen?</p> <p>Iedere maand wordt er premie betaald voor uw pensioen. In feite is de premie de prijs van uw pensioen. Uw werkgever houdt de pensioenpremie elke maand in op uw <bruto> loon. Op uw loonstrook staat het exacte bedrag dat u betaalt. Mogelijk betaalt uw werkgever ook mee aan uw pensioen. De premie die de werkgever mogelijk betaalt staat niet op uw loonstrook. Vraag bij uw werkgever na of en hoeveel hij bijdraagt aan uw pensioen.</p>
<div data-bbox="280 1619 405 1742" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="225 1744 464 1771">Waardeoverdracht</p>	<p>Welke keuzes heeft u zelf?</p> <p>Waardeoverdracht</p> <p>Verandert u van baan en gaat u daardoor naar een andere pensioenregeling? De hoogte van <uw opgebouwd pensioen per jaar/het aan te kopen pensioen> bepaalt wat er met uw pensioen gebeurt.</p> <p>[Tekst als uitvoerder meewerkt aan automatische WO]</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> hoger dan € xxx,- per jaar dan beslist u zelf of u uw pensioen meeneemt. Dit kan bijvoorbeeld gunstig zijn als uw nieuwe werkgever een betere pensioenregeling heeft. Of misschien wilt u alle pensioenen bij één uitvoerder hebben. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Het meenemen van uw pensioen regelt u bij uw nieuwe pensioenuitvoerder. Wilt u uw pensioen niet</p>

	<p>meenemen? Dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder> staan. Wilt u hulp bij het maken van uw keuze? <Wij helpen> <Uw financieel adviseur helpt> u graag.</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> minder dan € xxxx,- per jaar en hoger dan € xx,- per jaar dan zorgt <naam uitvoerder> er automatisch voor dat uw pensioen meegaat naar uw nieuwe pensioenuitvoerder <als u na 1 januari 2018 uit dienst bent gegaan>. <Naam uitvoer> checkt daarom <jaarlijks> bij www.mijnpensioenoverzicht.nl of u pensioen opbouwt bij een nieuwe pensioenuitvoerder. Heeft u geen nieuwe pensioenuitvoerder dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder>.</p> <p>Stopte uw pensioenopbouw na <xxx>en is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> lager dan €xx,- per jaar, dan krijgt u dat pensioen niet. Dat is wettelijk zo bepaald. <evt. opnemen alternatieve bestemming van de vrijgefallen pensioenen: bijv. “de vrijgekomen waarden van deze hele kleine pensioenen gebruikt <PUO> om te investeren in duurzame ontwikkeling van...></p> <p>[Tekst als uitvoerder niet meewerkt aan automatische WO]</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> hoger dan € xxxx,- per jaar dan beslist u zelf of u uw pensioen meeneemt. Dit kan bijvoorbeeld gunstig zijn als uw nieuwe werkgever een betere pensioenregeling heeft. Of misschien wilt u alle pensioenen bij één uitvoerder hebben. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Het meenemen van uw pensioen regelt u bij uw nieuwe pensioenuitvoerder. Wilt u uw pensioen niet meenemen? Dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder> staan. Wilt u hulp bij het maken van uw keuze? <Wij helpen> <Uw financieel adviseur helpt> u graag.</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> minder dan € xxxx,- per jaar en hoger dan € xx,- per jaar, dan beslist u bij ons zelf of u uw pensioen meeneemt. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Andere pensioenuitvoerders kiezen er mogelijk voor om uw pensioen in dit geval automatisch mee te laten gaan naar uw nieuwe pensioenuitvoerder. U hoeft dan niets door te geven, maar u heeft zelf geen keuze. Bij ons heeft u wel zelf de keuze, maar moet u het dus aan uw nieuwe pensioenuitvoerder doorgeven als u uw pensioen wilt meenemen.</p> <p>Stopte uw pensioenopbouw na <xxx>en is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> per jaar lager dan €xx,-, dan krijgt u dat pensioen niet. Dat is wettelijk zo bepaald. <evt. opnemen alternatieve bestemming van de vrijgefallen pensioenen: bijv. “de vrijgekomen waarden van deze hele kleine pensioenen gebruikt <PUO> om te investeren in duurzame ontwikkeling van...></p>
 <p>Pensioenvergelijker</p>	<p><i>Pensioenregelingen vergelijken</i> Wilt u uw pensioenregeling vergelijken? Klik door naar de pensioenvergelijker.</p>

 <p>Extra pensioenregeling</p>	<p>Extra pensioen opbouwen</p> <p>Bij <pensioenuitvoerder> is het mogelijk om, naast uw verplichte pensioenopbouw, vrijwillig extra pensioen op te bouwen. De extra pensioenpremie wordt, net als de premie voor de verplichte pensioenopbouw, via uw werkgever op uw salaris ingehouden. Uw werkgever draagt de premie af aan <pensioenuitvoerder>. Er is geen minimumbedrag. Wel een maximum: de fiscale ruimte voor pensioen. Fiscale ruimte is het verschil tussen het bedrag dat u wettelijk maximaal belastingvrij aan pensioen mag opbouwen en het bedrag dat u daadwerkelijk opbouwt.</p> <p>Als u meer informatie wilt over de mogelijkheid vrijwillig extra pensioen op te bouwen, dan kunt u terecht bij uw werkgever. Via uw werkgever kunt u zich ook aanmelden. Meer informatie is te vinden op <website> <en in de brochure>.</p>
 <p>Vrijwillig</p>	<p>Vrijwillig aanvullend verzekeren</p> <p>Bij <pensioenuitvoerder> is het mogelijk om te kiezen voor de volgende vrijwillige aanvullende verzekeringen: aanvullend partnerpensioen, ANW-hiaatverzekering en/of aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen. De premie voor deze verzekering(en) wordt, net als de premie voor de verplichte pensioenopbouw, via uw werkgever op uw salaris ingehouden. Uw werkgever draagt de premie af aan <pensioenuitvoerder>. Meer informatie over de vrijwillige aanvullende verzekering(en) en de premie die u daarvoor betaalt is te vinden op <website> <en in de brochure>.</p> <p><i>U kunt dit icoon gebruiken om te informeren over vrijwillige verzekeringen of andere opties die uw pensioenregeling biedt.</i></p>
 <p>Nettopensioen</p>	<p>Aparte pensioenregeling voor als u meer dan €101.519 verdient</p> <p><i>Afhankelijk van de productvoorwaarden kunt u deze tekst naar eigen inzicht invullen.</i></p>
 <p>Ruilen: ouderdoms-/ partnerpensioen</p>	<p>Ouderdomspensioen ruilen voor partnerpensioen <en wezenpensioen></p> <p>Als u met pensioen gaat of eerder <werkgever> <bedrijfstak> <beroepsgroep> verlaat, en er is geen of te weinig partnerpensioen voor uw partner <en wezenpensioen voor uw kinderen> wanneer u overlijdt, dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen ruilen voor partnerpensioen <en wezenpensioen>. U krijgt dan een lager ouderdomspensioen. Maar uw partner <en kinderen> <krijgt><krijgen> dan wel een hoger pensioen van <pensioenuitvoerder> als u komt te overlijden <nadat u met pensioen bent gegaan>.</p>

	<p>Let op: dit is een eenmalige keuze! Als u eenmaal gekozen heeft om wel of niet te ruilen kan het niet meer ongedaan worden gemaakt. Meer informatie over het ruilen van pensioen is te vinden in het pensioenreglement. Zie ook <website> voor de bedragen van het pensioen na het ruilen.</p>
 <p>Ruilen: partner-/ouderdompensioen</p>	<p>Partnerpensioen ruilen voor ouderdompensioen</p> <p>Naast ouderdompensioen bouwt u ook partnerpensioen op. Er kunnen redenen zijn waarom u het partnerpensioen wilt ruilen voor een hoger ouderdompensioen. Misschien heeft uw partner zelf een goed pensioen, of misschien heeft u geen partner (meer).</p> <p>Let op: dit is een eenmalige keuze! Als u eenmaal gekozen heeft om te ruilen kan het niet meer ongedaan worden gemaakt. Als u wél een partner heeft moet hij/zij het wel eens zijn met deze keuze. Meer informatie over het ruilen van partnerpensioen voor een hoger ouderdompensioen is te vinden op <website>. U kunt daar ook de <brochure> over dit onderwerp vinden.</p>
 <p>Ruilen: partner-/ouderdompensioen v.v.</p>	<p>Partnerpensioen ruilen voor ouderdompensioen of vice versa</p> <p>Wilt u het partnerpensioen <voor uw partner>, of een deel daarvan, omruilen voor ouderdompensioen voor uzelf? Of wilt u een deel van uw ouderdompensioen omruilen voor partnerpensioen voor uw partner? Dat kan op <moment>.</p>
 <p>Deeltijdpensioen</p>	<p>Als u deels met pensioen gaat</p> <p>In plaats van ineens met pensioen te gaan op uw <leeftijd> kunt u er ook voor kiezen om een deel van uw pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf <leeftijd> jaar. Dat betekent wel dat het deel van het ouderdompensioen dat u eerder laat ingaan lager wordt. Deeltijd met pensioen gaan heeft dus financiële gevolgen. De pensioenopbouw stopt gedeeltelijk en het ouderdompensioen wordt verlaagd. Voor het deel dat u doorwerkt bouwt u nog wel pensioen op.</p> <p>U kunt er ook voor kiezen om na uw <leeftijd> gedeeltelijk langer door te werken. U kunt dan een deel van uw pensioen in laten gaan op uw <leeftijd>. Het uitbetalen van het andere deel van uw ouderdompensioen kan worden uitgesteld totdat u volledig met pensioen gaat. Voor het deel dat u later met pensioen gaat, wordt uw opgebouwde ouderdompensioen verhoogd. Kijk voor meer informatie over de verhoging van uw opgebouwde pensioen op <website> <of in de brochure>. Daarnaast wordt de pensioenopbouw voortgezet voor zover u doorwerkt. Kijk voor de voorwaarden voor het uitstellen van pensioen in het pensioenreglement.</p>
	<p>Pensioen vervroegen of uitstellen In plaats van met pensioen te gaan op uw <leeftijd> kunt u er voor kiezen om langer door te werken. Als u dat wilt, kan het uitbetalen van het ouderdompensioen worden</p>

<p>Vervroegen/uitstellen</p>	<p>uitgesteld totdat u echt met pensioen gaat. Als u later met pensioen gaat, wordt uw opgebouwde ouderdomspensioen verhoogd. Kijk voor meer informatie over de verhoging van uw opgebouwde pensioen op <website> <of in de brochure>. Daarnaast wordt de pensioenopbouw voortgezet als u doorwerkt. Kijk voor de voorwaarden voor het uitstellen van pensioen in het pensioenreglement.</p> <p>U kunt er ook voor kiezen om uw pensioen eerder in te laten gaan dan op uw <jaar>. Dat betekent wel dat uw ouderdomspensioen lager wordt. Eerder met pensioen gaan heeft dus financiële gevolgen. De pensioenopbouw stopt eerder en het ouderdomspensioen wordt verlaagd. U moet er ook rekening mee houden dat de AOW wellicht later ingaat dan uw vervroegde pensioen. Kijk op www.svb.nl om te zien wanneer uw AOW ingaat.</p>
 <p>Hoog/laag</p>	<p>Beginnen met een hoger of lager pensioen</p> <p>U kunt de keuze maken om eerst een paar jaar een hoger ouderdomspensioen te ontvangen, en daarna een lager ouderdomspensioen. Vanaf dat tweede moment is uw ouderdomspensioen lager dan op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) staat.</p> <p>Let op: dit is een eenmalige keuze! Als u hier eenmaal voor gekozen heeft kan het niet meer ongedaan worden gemaakt.</p> <p>U kunt ook de keuze maken om eerst een paar jaar een lager ouderdomspensioen te ontvangen, en daarna een hoger ouderdomspensioen. Vanaf dat tweede moment heeft u bij deze keuze een hoger ouderdomspensioen dan op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) staat.</p>
 <p>Conversie op/pp beroepspensioen-regeling</p>	<p>Toekomstige stijging van uw pensioen naar voren halen</p> <p>Uw pensioenopbouw groeit mee met de stijging van de lonen in uw beroepsgroep of bij uw werkgever. Een deel van de premie die u betaalt wordt hiervoor gereserveerd. Ook als u gepensioneerd bent zal uw pensioenuitkering meegroeien met de stijging van de lonen in uw beroepsgroep. Deze toekomstige stijging van de pensioenuitkering haalt u naar voren als u kiest voor conversie. U krijgt dan bij pensioeningang een hoger ouderdomspensioen. Maar uw pensioen groeit na ingang niet mee met de loonstijging. Lees voor alle mogelijkheden de informatie op <website>.</p>
 <p>Keuze</p>	<p>Wilt u alle keuzemogelijkheden zien? Alle overige keuzes bij persoonlijke gebeurtenissen (bijvoorbeeld ontslag en pensionering) vindt u in laag 2 van uw Pensioen 1-2-3.</p>
	<p>Hoe zeker is uw pensioen?</p>
	<p>Welke risico's zijn er?</p> <p>De opbouw en uitbetaling van pensioen gaan over een heel lange</p>

Uitkeringszekerheid

periode. Vanaf de start van de opbouw tot de laatste pensioenuitbetaling kan wel eens 80 jaar zitten. In zo'n periode verandert de wereld waardoor er risico's kunnen ontstaan die uw pensioen bedreigen. De risico's leiden mogelijk tot een [tekort](#).
<Optioneel: Uitleg over specifiek risicobeleid van de pensioenuitvoerder.>

<Pensioenuitvoerder> probeert voorbereid te zijn op de risico's die uw pensioen kunnen bedreigen. In het verleden is dat niet altijd goed gegaan. Bijvoorbeeld door de snelle stijging van de levensverwachting. Die stijging is namelijk groter dan de stijging waarmee we rekening hebben gehouden. Als deelnemers gemiddeld ouder worden, moet hun pensioen langer worden uitbetaald.
<Pensioenuitvoerder> moet dan meer geld hebben dan waar eerst op werd gerekend.

De rente beïnvloedt de waarde van pensioenen. Pensioenuitvoerders maken van tevoren een inschatting van het geld dat ze nodig hebben om de pensioenen te kunnen uitbetalen. Hoe lager de rente is, hoe meer geld <pensioenuitvoerder> 'in kas' moet hebben om later alle pensioenen te kunnen uitbetalen. Als de rente langdurig laag blijft, maakt dat de pensioenen dus duurder.

Ook de beleggingsresultaten kunnen tegenvallen. Daarom zorgt <pensioenuitvoerder> ervoor dat de beleggingen gespreid worden over meerdere beleggingssoorten. Winst op een belegging kan verlies op een andere belegging goedmaken. Een pensioenuitvoerder kan beleggingsrisico's ook afdekken. Daar zijn wel kosten aan verbonden.

Er zijn nog meer risico's waar <pensioenuitvoerder> rekening mee moet houden om uw pensioen zo goed mogelijk te beschermen. <Pensioenuitvoerder> moet die risico's dus letterlijk 'managen'. Meer informatie over het risicomanagement van <pensioenuitvoerder> vindt u op [website](#) <en in de [brochure](#)>.

Vanaf 2015 moeten pensioenuitvoerders bij beleidsbeslissingen gebruikmaken van de zogenoemde beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is onder meer van belang bij besluiten van het bestuur die gaan over de hoogte van de premie en het verlenen van indexatie. Ook is de beleidsdekkingsgraad een belangrijke graadmeter voor de vraag of het pensioenfonds genoodzaakt is de pensioenen te verlagen. Als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan 100% dan mag het pensioenfonds niet meewerken aan individuele waardeoverdrachten. De beleidsdekkingsgraad is een gemiddelde over twaalf maanden. <Klik hier> voor meer informatie over onze financiële situatie en de beleidsdekkingsgraad.

Waardevast pensioen

Normaal gesproken wordt geld elk jaar iets minder waard. U kunt met hetzelfde bedrag in 2015 iets minder kopen dan in 2014. Dat heet 'inflatie'. Vanwege de inflatie probeert <pensioenuitvoerder> uw

<p>Waardevast</p>	<p>opgebouwde pensioen jaarlijks te indexeren. Dat wil zeggen dat het opgebouwde pensioen jaarlijks meegroeit met de algemene prijsstijging. Wij noemen dit een waardevast pensioen. Het lukt niet altijd om de pensioenen mee te laten groeien met de stijging van de prijzen. Als het financieel tegenzit, kan het zo zijn dat <pensioenuitvoerder> niet of niet volledig kan indexeren. Dat betekent dan dat uw pensioen minder waard wordt. Als het daarna financieel meezit, kan het pensioen eventueel extra worden geïndexeerd om koopkracht te herstellen.</p> <p>De afgelopen jaren heeft <pensioenuitvoerder> de pensioenen als volgt geïndexeerd*:</p> <table border="1" data-bbox="555 638 1268 1064"> <thead> <tr> <th></th> <th>Indexatie</th> <th>Stijging van de prijzen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2014</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2013</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2012</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2011</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2010</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2009</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2008</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2007</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2006</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2005</td><td><x%></td><td><x%></td></tr> </tbody> </table> <p>* De cijfers over stijging van de prijzen zijn gebaseerd op cijfers van het CBS.</p>		Indexatie	Stijging van de prijzen	2015	<x%>	<x%>	2014	<x%>	<x%>	2013	<x%>	<x%>	2012	<x%>	<x%>	2011	<x%>	<x%>	2010	<x%>	<x%>	2009	<x%>	<x%>	2008	<x%>	<x%>	2007	<x%>	<x%>	2006	<x%>	<x%>	2005	<x%>	<x%>
	Indexatie	Stijging van de prijzen																																			
2015	<x%>	<x%>																																			
2014	<x%>	<x%>																																			
2013	<x%>	<x%>																																			
2012	<x%>	<x%>																																			
2011	<x%>	<x%>																																			
2010	<x%>	<x%>																																			
2009	<x%>	<x%>																																			
2008	<x%>	<x%>																																			
2007	<x%>	<x%>																																			
2006	<x%>	<x%>																																			
2005	<x%>	<x%>																																			
 <p>Welvaartsvast</p>	<p>Welvaartsvast pensioen</p> <p>Normaal gesproken wordt geld ieder jaar iets minder waard. U kunt met hetzelfde bedrag in 2015 iets minder kopen dan in 2014. Dat heet 'inflatie'. Vanwege de inflatie probeert <pensioenuitvoerder> uw opgebouwde pensioen jaarlijks te indexeren. Dat wil zeggen dat het opgebouwde pensioen jaarlijks wordt verhoogd aan de hand van de stijging van de lonen <in uw bedrijf><in de bedrijfstak/beroepsgroep>. Wij noemen dit een welvaartsvast pensioen. Het lukt niet altijd om de pensioenen te verhogen. Als het financieel tegenzit, kan het zo zijn dat <pensioenuitvoerder> niet of niet volledig kan indexeren. Dat betekent dan dat uw pensioen minder waard wordt. Als het daarna financieel meezit, kan het pensioen eventueel extra worden geïndexeerd om koopkracht te herstellen.</p> <p>De afgelopen jaren heeft <pensioenuitvoerder> de pensioenen als volgt geïndexeerd*:</p> <table border="1" data-bbox="555 1825 1396 2004"> <thead> <tr> <th></th> <th>Indexatie</th> <th>Stijging van de lonen</th> <th>Stijging van de prijzen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2014</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2013</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> </tbody> </table>		Indexatie	Stijging van de lonen	Stijging van de prijzen	2015	<x%>	<x%>	<x%>	2014	<x%>	<x%>	<x%>	2013	<x%>	<x%>	<x%>																				
	Indexatie	Stijging van de lonen	Stijging van de prijzen																																		
2015	<x%>	<x%>	<x%>																																		
2014	<x%>	<x%>	<x%>																																		
2013	<x%>	<x%>	<x%>																																		

	<table border="0"> <tr><td>2012</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2011</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2010</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2009</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2008</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2007</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2006</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2005</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> </table> <p>*De cijfers over stijging van de lonen zijn gebaseerd op cijfers van het CBS.</p>	2012	<x%>	<x%>	<x%>	2011	<x%>	<x%>	<x%>	2010	<x%>	<x%>	<x%>	2009	<x%>	<x%>	<x%>	2008	<x%>	<x%>	<x%>	2007	<x%>	<x%>	<x%>	2006	<x%>	<x%>	<x%>	2005	<x%>	<x%>	<x%>																
2012	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2011	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2010	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2009	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2008	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2007	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2006	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2005	<x%>	<x%>	<x%>																																														
 <p>Indexatie niet gerelateerd aan prijs/loon</p>	<p>Indexering pensioen</p> <p>Normaal gesproken wordt geld ieder jaar iets minder waard. U kunt met hetzelfde bedrag in 2015 iets minder kopen dan in 2014. Dat heet 'inflatie'. Vanwege de inflatie probeert <pensioenuitvoerder> uw opgebouwde pensioen jaarlijks te indexeren. Dat wil zeggen dat het opgebouwde pensioen jaarlijks wordt verhoogd aan de hand van <zelf invullen>. Het lukt niet altijd om de pensioenen te verhogen. Als het financieel tegenzit, kan het zo zijn dat <pensioenuitvoerder> niet of niet volledig kan indexeren. Dat betekent dan dat uw pensioen minder waard wordt. Als het daarna financieel meezit, kan het pensioen eventueel extra worden geïndexeerd om koopkracht te herstellen.</p> <p>De afgelopen jaren heeft <pensioenuitvoerder> de pensioenen als volgt geïndexeerd*:</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Indexatie</th> <th>Stijging van de lonen</th> <th>Stijging van de prijzen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2014</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2013</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2012</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2011</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2010</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2009</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2008</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2007</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2006</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> <tr><td>2005</td><td><x%></td><td><x%></td><td><x%></td></tr> </tbody> </table> <p>*De cijfers over stijging van de prijzen zijn gebaseerd op cijfers van het CBS.</p>		Indexatie	Stijging van de lonen	Stijging van de prijzen	2015	<x%>	<x%>	<x%>	2014	<x%>	<x%>	<x%>	2013	<x%>	<x%>	<x%>	2012	<x%>	<x%>	<x%>	2011	<x%>	<x%>	<x%>	2010	<x%>	<x%>	<x%>	2009	<x%>	<x%>	<x%>	2008	<x%>	<x%>	<x%>	2007	<x%>	<x%>	<x%>	2006	<x%>	<x%>	<x%>	2005	<x%>	<x%>	<x%>
	Indexatie	Stijging van de lonen	Stijging van de prijzen																																														
2015	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2014	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2013	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2012	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2011	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2010	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2009	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2008	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2007	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2006	<x%>	<x%>	<x%>																																														
2005	<x%>	<x%>	<x%>																																														
 <p>Tekort</p>	<p>Als er een tekort is</p> <p>Het kan gebeuren dat <pensioenuitvoerder> ondanks alle voorzorgen toch geld tekort komt om op de lange termijn alle pensioenen te kunnen uitbetalen. Dan moet er iets gebeuren. De pensioenuitvoerder heeft de taak zo zorgvuldig mogelijk af te wegen wat de beste oplossing is: de premie verhogen, niet indexeren of de</p>																																																

	<p>pensioenopbouw verlagen. Het bestuur kan ook kiezen voor een combinatie van maatregelen of nog andere keuzes maken. In het uiterste geval kan <pensioenuitvoerder> besluiten uw opgebouwde pensioen of pensioenuitkering te verlagen.</p> <p>In de afgelopen jaren verlaagde <pensioenuitvoerder> de pensioenen als volgt:</p> <table data-bbox="539 443 869 689"> <thead> <tr> <th></th> <th>Verlaging</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td><x%></td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>x%></td> </tr> </tbody> </table> <p>Meer informatie over hoe <pensioenuitvoerder> er financieel voor staat, vindt u op <website>.</p>		Verlaging	2015	<x%>	2014	n.v.t.	2013	n.v.t.	2012	n.v.t.	2011	n.v.t.	2010	x%>
	Verlaging														
2015	<x%>														
2014	n.v.t.														
2013	n.v.t.														
2012	n.v.t.														
2011	n.v.t.														
2010	x%>														

Welke kosten maken wij?	
 <p>Kosten</p>	<p><Pensioenuitvoerder> <werkgever> maakt verschillende kosten om de pensioenregeling uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan kosten voor de administratie. Daar vallen de kosten voor de uitbetaling van de pensioenen en de incasso van de premies onder. Ook maken wij kosten voor de communicatie, bijvoorbeeld voor het maken en verzenden van dit Pensioen 1-2-3 en het Uniform Pensioenoverzicht.</p> <p>Daarnaast zijn er de kosten om het vermogen te beheren. Beleggen van het vermogen kost geld. Wij betalen bijvoorbeeld de partijen waaraan wij vragen om het vermogen te beleggen. Ook maken wij transactiekosten. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten die de beurs in rekening brengt bij de aankoop of verkoop van aandelen of obligaties.</p> <p>Op <website><en><in het jaarverslag> vindt u een specificatie van de kosten die wij maken.</p>

Wanneer moet u in actie komen?	
 <p>Waardeoverdracht</p>	<p>Als u verandert van pensioenuitvoerder</p> <p>Als u van baan verandert en daardoor naar een andere pensioenregeling gaat. De hoogte van <uw opgebouwd pensioen per jaar/het aan te kopen pensioen> bepaalt wat er met uw pensioen gebeurt.</p> <p>[Tekst als uitvoerder meewerkt aan automatische WO]</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> hoger dan € xxxx,- per jaar dan beslist u zelf of u uw pensioen meeneemt. Dit kan bijvoorbeeld gunstig zijn als uw nieuwe werkgever een betere pensioenregeling heeft. Of misschien wilt u alle pensioenen bij één uitvoerder hebben. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Het meenemen van uw pensioen regelt u bij uw nieuwe pensioenuitvoerder. Wilt u uw pensioen niet</p>

	<p>meenemen? Dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder> staan. Wilt u hulp bij het maken van uw keuze? <Wij helpen> <Uw financieel adviseur helpt> u graag.</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> minder dan € xxxx,- per jaar en hoger dan € xx,- per jaar dan zorgt <naam uitvoerder> er automatisch voor dat uw pensioen meegaat naar uw nieuwe pensioenuitvoerder <als u na 1 januari 2018 uit dienst bent gegaan>. <Naam uitvoer> checkt daarom <jaarlijks> bij www.mijnpensioenoverzicht.nl of u pensioen opbouwt bij een nieuwe pensioenuitvoerder. Heeft u geen nieuwe pensioenuitvoerder dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder>.</p> <p>Stopte uw pensioenopbouw na <xxx>en is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> lager dan €xx,- per jaar, dan krijgt u dat pensioen niet. Dat is wettelijk zo bepaald. <evt. opnemen alternatieve bestemming van de vrijgevallen pensioenen: bijv. “de vrijgekomen waarden van deze hele kleine pensioenen gebruikt <PUO> om te investeren in duurzame ontwikkeling van...></p> <p>[Tekst als uitvoerder niet meewerkt aan automatische WO]</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> hoger dan € xxxx,- per jaar dan beslist u zelf of u uw pensioen meeneemt. Dit kan bijvoorbeeld gunstig zijn als uw nieuwe werkgever een betere pensioenregeling heeft. Of misschien wilt u alle pensioenen bij één uitvoerder hebben. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Het meenemen van uw pensioen regelt u bij uw nieuwe pensioenuitvoerder. Wilt u uw pensioen niet meenemen? Dan blijft uw pensioen bij <naam uitvoerder> staan. Wilt u hulp bij het maken van uw keuze? <Wij helpen> <Uw financieel adviseur helpt> u graag.</p> <p>Is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> minder dan € xxxx,- per jaar en hoger dan € xx,- per jaar, dan beslist u bij ons zelf of u uw pensioen meeneemt. Laat uw nieuwe pensioenuitvoerder dan weten dat u uw pensioen wilt meenemen. Andere pensioenuitvoerders kiezen er mogelijk voor om uw pensioen in dit geval automatisch mee te laten gaan naar uw nieuwe pensioenuitvoerder. U hoeft dan niets door te geven, maar u heeft zelf geen keuze. Bij ons heeft u wel zelf de keuze, maar moet u het dus aan uw nieuwe pensioenuitvoerder doorgeven als u uw pensioen wilt meenemen.</p> <p>Stopte uw pensioenopbouw na <xxx>en is <uw opgebouwd pensioen> <het aan te kopen pensioen> per jaar lager dan €xx,-, dan krijgt u dat pensioen niet. Dat is wettelijk zo bepaald. <evt. opnemen alternatieve bestemming van de vrijgevallen pensioenen: bijv. “de vrijgekomen waarden van deze hele kleine pensioenen gebruikt <PUO> om te investeren in duurzame ontwikkeling van...></p>
 <p>Arbeidsongeschiktheid en premievrijstelling</p>	<p>Als u arbeidsongeschikt wordt</p> <p>Als u voor meer dan <%> arbeidsongeschikt wordt, heeft u recht op <gedeeltelijke> voortzetting van uw pensioenopbouw zonder dat u daar zelf nog premie voor betaalt. <Ook kunt u recht hebben op een arbeidsongeschiktheidspensioen.> Deze premievrije pensioenopbouw <en het arbeidsongeschiktheidspensioen> <is> <zijn> afhankelijk van de mate van uw arbeidsongeschiktheid. Het is belangrijk dat u de gevolgen van uw arbeidsongeschiktheid voor uw pensioen in kaart</p>

	<p>brengt. U hoeft ons niet zelf te informeren over uw arbeidsongeschiktheid. Dat gebeurt automatisch door het UWV.</p>
 <p>Samenwonen, trouwen, geregistreerd partnerschap</p>	<p>Als u gaat trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaat Trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaan is voor uw pensioenregeling hetzelfde. U moet dan goed kijken of uw partner bij uw overlijden recht heeft op partnerpensioen. Vindt u dat het partnerpensioen niet goed genoeg geregeld is, zorg dan dat u iets extra's regelt.</p> <p>Let op: als u ongehuwd samenwoont, heeft uw partner niet automatisch recht op partnerpensioen bij uw overlijden. Om uw partner daarvoor in aanmerking te laten komen, moet u aan bepaalde voorwaarden voldoen, bijvoorbeeld een notarieel samenlevingscontract hebben. Een kopie van dat contract moet worden opgestuurd naar uw pensioenuitvoerder. Meer informatie hierover leest u op <website>.</p>
 <p>Scheiden of het geregistreerd partnerschap beëindigen</p>	<p>Als u gaat scheiden of uw geregistreerd partnerschap beëindigt Uw ex-partner heeft recht op de helft van het ouderdomspensioen dat u opbouwde tijdens <het huwelijk> <de periode van het geregistreerd partnerschap>. U kunt met uw ex-partner afwijkende afspraken maken. Deze afspraken moeten worden vastgelegd in het scheidingsconvenant. Om ervoor te zorgen dat de ex-partner een deel van het ouderdomspensioen ontvangt, moet u of uw ex-partner binnen twee jaar de pensioenuitvoerder op de hoogte stellen van de scheiding en de eventuele afwijkende afspraken.</p> <p>Let op: het recht op een deel van het ouderdomspensioen geldt niet voor ongehuwd samenwonenden. Ongehuwd samenwonenden moeten zelf afspraken maken over de verdeling van het pensioen.</p> <p>Uw ex-partner heeft ook recht op het partnerpensioen dat u opbouwde tot de datum van <echtscheiding> <beëindiging geregistreerd partnerschap>. Voor het recht op het partnerpensioen hoeft u niets te doen. Tenzij uw ex-partner afstand doet van het recht, dan moet u het pensioenfonds wel informeren.</p> <p>Let op: Ook ongehuwd samenwonenden kunnen recht hebben op het partnerpensioen.</p> <p>Kijk voor meer informatie op <website>.</p>
 <p>Verhuizen naar het buitenland</p>	<p>Als u verhuist naar het buitenland Meld dit aan uw pensioenuitvoerder en bespreek wat de gevolgen zijn voor uw pensioen. Informatie over de gevolgen voor de AOW vraagt u aan bij de Sociale Verzekeringsbank. Of kijk op www.svb.nl.</p> <p>Let op: ook als u binnen het buitenland verhuist, moet u <pensioenuitvoerder> daarover informeren.</p>

 <p>Werkloos</p>	<p>Als u werkloos wordt Als u werkloos wordt, stopt de pensioenopbouw. Het is belangrijk dat u de gevolgen van uw werkloosheid voor uw ouderdomspensioen <en voor het partnerpensioen><en wezenpensioen> in kaart brengt. U hoeft ons niet zelf te informeren over uw werkloosheid. Dat gebeurt automatisch door het UWV.</p>
 <p>Meer/minder werken (niet gerelateerd aan deeltijdpensioen, demotie/promotie)</p>	<p>Als u meer of minder gaat werken Als u meer of minder gaat werken.</p>
 <p>Verlof</p>	<p>Als u verlof opneemt Als u tussentijds verlof opneemt, bijvoorbeeld ouderschapsverlof of zwangerschapsverlof.</p>
 <p>Mijnpensioen- overzicht.nl</p>	<p>Mijnpensioenoverzicht.nl Bekijk eens per jaar hoeveel pensioen u heeft opgebouwd op www.mijnpensioenoverzicht.nl</p>
 <p>Keuze</p>	<p>Als u gebruik wilt maken van een keuzemogelijkheid De keuzemogelijkheden vindt u onder ‘Welke keuzes heeft u zelf?’.</p> <p>Let op: een gemaakte keuze kan niet meer worden teruggedraaid. Laat u dus goed informeren voor u kiest.</p>
 <p>Vragen</p>	<p>Als u vragen heeft Voor alle vragen over uw pensioenregeling kunt u bellen met <pensioenuitvoerder>, te bereiken op <telefoonnummer>, of kijkt u op <website>.</p>
	<p>Voetteksten</p>
	<p>Benieuwd naar uw totale pensioen? Kijk op www.mijnpensioenoverzicht.nl. <signaaltekst en url pensioenuitvoerder></p>
	<p>Meer weten over uw pensioen? <Kijk dan op <website> voor meer</p>

	informatie. Of vraag het pensioenreglement bij ons op.> <Klik op de linkjes voor laag 3 van Pensioen 1-2-3 of vraag bijvoorbeeld het pensioenreglement bij ons op.>
--	---